

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
 ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
 Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 га-
 дзіны апрача сьвята.
 Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянтам бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
 на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
 Для заграіцы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ Ё СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Віншум нашых праваслаўных падпішчыкаў, чытачоў і усё праваслаўнае беларускае грамадзянства з ВЯЛІКОДНЫМІ СЬВЯТАМІ!

НА ВЯЛІКДЗЕНЬ.

У той час, калі гэтыя словы дойдучь да таго, для каго яны назначаны, г. зн. да сялянскае хаты, дык адна частка Беларусаў будзе ўжо праводзіць, а другая, толькі распачне святкаваць вялікае рэлігійнае свята—Вялікдзень.

Згодна адвечных хрысьціянскіх традыцыяў, гэта свята называюць вясёлым і праўда, як-жа не радавацца і не вяселіцца?

Той, хто прышоў на зямлю, каб навучыць людзей жыць па праўдзе—працяпеў за справядлівасць свайго навучання жорсткія мукі, пажэр і, на вялікую радасць сваіх паследавальнікаў, уваскрос! Дый нават і сама прырода, ня толькі людзі, радуецца у гэты час, бо пад дзействам вяснянога сонейка ўсё ажывае і пачынае імкнуцца да новага жыцця!...

Калі-ж мы паройдем ад гэтых радасцяў да беларускае сялянскае хаты, дык і там прыкмецім ажыўленьне: запанаваўшая вясна збудзіла Беларуса-селяніна, але не да радасці, а на гаротную і цяжкую працу на сваім вузенькім шнурочку зямелькі, а з гэтым красуня вясна збудзіла ў душы селяніна трывогу і беспрасветную думку. Дый як-жа не трывожыцца, калі цёмныя хмары бяды і гора павісьлі над хатаю?!

Галоўнай, горкаю бядою сялянскага жыцця ў яго вясняной працы, ёсць рознага роду нястачы і тое бязвыхаднае палажэньне, якое не дае аніякае магчымасці папоўніць хопь частку гэтых нястачаў. Які ён ні ёсць шнурочак зямелькі, але-ж ня кожны можа яго ўправіць, бо на гэта трэба мець ратайскія прылады, або грошы, але-ж вялікая пераважная большасць нашага сялянства нічога гэтага ня мае. Дык вось, гэта адна прычына вялікае часткі сялянскага гора. А ёсць і гэтак, што маючы сякія-такія прылады, але-ж няма насення і спосабу здабыць яго асабліва ў гэтым годзе, а тут падходзяць першыя раты падатку. Пад дзействам гэтых гаротных чыннікаў, святкуе наш селянін найвялікшае рэлігійнае свята!...

Маючы гэтакую бяду, ці-ж можна спаткаць яго радасна і вясёла? Не, у гэтакіх абставінах святачны перарыў працы прыносіць многа думак і яшчэ болей мучыць і бяз гэтага ўжо змучанае сэрца.

Чаму-ж гэта гэтак выходзіць, што селянін акрамя цяжасці і гаротнасці ў сваёй працы не находзіць радасці? А таму,

што дужыя гэтага сьвету—буржуазныя, капіталістычныя і абшарніцкія класы, стварылі гэтакія абставіны, што бедны працаўнік ратай сваёю мазольнаю працаю корміць усіх, а сам, дык ня відзіць прасьветку і ня мае здаваленьня.

Каб змацаваць праўдзівасьць нашых вывадаў перанясем на момант—на старонкі газеты „Głos Prawdy“. „Дык вось з аднаго боку, піша „Głos Prawdy“, багатая група, зманалізаваўшая для сябе ўсяго Бога, імянем Яго праклінае, пляміць і ўціскае другую групу:—малючкіх і ціхіх бедакоў у лахманах, якія з потам на твары дабываюць міску стравы. Але-ж сам Бог прыслаў на зямлю Сына свайго, каб Ён узяў на сябе абарону пакрыўджаных ад крыўдзіцеляў, каб бяручы пакрыўджаных над сваю апеку даўся за іх крыўдзіцелям на мукі, на крыж. Бог сам прышоў каб паменшыць раскелзаннасьць дэмагогіі і чыніць справядлівасьць паміж людзьмі“.

„І сёньня, пасля 19 з лішнім вякоў ад таго часу, тут на нашай зямлі асьвечанай мучаніцтвам, маем дзьве процілеглыя групы:—адну, якая (паўтараецца) зманалізаваўшы для сябе ўсяго Бога і ўсю Бацькаўшчыну рвецца да таго, каб налажыць яро і патапіць тых, якія ў ахварнай службе Бацькаўшчыне не ганяліся за асабістым дабрабытам, якія і далей з потам на твары змагаюцца за кавалак хлеба і за куток захавання ад ветру“.

„Цень Хрыста становіцца паміж гэтым варожымі сабе лагерамі а заклікам да першых: апамятайцеся, да другіх: ня трацьце веры ў перамогу добрых пачуцьцяў, трыумф Праўды і Справядлівасці, не паддавайся шаптаньням роспачы, якая пхае на гнеў проці ўласнай матцы—нашай Бацькаўшчыны“.

Дык вось ня глядзячы на ўсе цяжары і гаротнасці нашага пакутнага жыцця, моцна прымем да сэрца гэтыя словы і ў дні Вялікодных Сьвятаў сьведомасьцю сваёй справядлівасці падмацуйма свае сілы для далейшай працы і далейшага змаганьня за нараву сацыяльных і нацыянальных крыўдаў. веручы, што пастрадаўшы і ўваскросшы Хрыстос—найвялікшая справядлівасьць—з намі і за нас.

Ст. Сьв.

Аб залатым руне.

„Głos Prawdy“ № 95 г. г. надрукаваў карэспандэнцыю, як відаць палкоўніка Януша Гансяроўскага.

Пан палкоўнік Гансяроўскі пабываў у Афрыцы, у м. Сідзі-Бэль-Аббэс, якое знаходзіцца на поўдзень ад Арану 70 кілём. і 400 кілём. на захад ад Алжыру.

Будучы ў Сідзі-бэль-Аббэсу п. Гансяроўскага адведаў першы полк г. з. Чужаземнае Легіі ў Афрыцы, якую арганізуе і ўтрымлівае Францыя для абароны сваіх калёніяў, а таксама для парадку і спакою, каб вызыскаваць чорных афрыканцаў.

У гэтай Легіі п. Гансяроўскі нашоў да 500 польскіх грамадзян, а як яны туды папалі, дык аб гэтым няхай гаворыць сам Ян Татар, сын кавала з Тарнова (каля Кракова).

„Служыў я ахвотнікам,—кажа гэны Татар—у часе вайны з бальшавікамі. Па дэмабілізацыі выехаў у Францыю на работу, не нашоўшы працы, уступіў у Легію. Першыя месяцы і вайна ў Мароку былі цяжкія, цяпер ужо добра, але хочацца вярнуцца ў Польшчу. Цяжка выжыць у тутэйшым клімаце, мучаць чужыя абставіны, цягне да сваіх“.

„Цяпер хачу вярнуцца але-ж трэба адслужыць свае гады. Ці ў Польшчы ведаюць, што ў Легіі ёсць некалькі сот Галіякаў“.

„Служба мне ўжо хутка скончыцца. Паслаў свае паперы да кансуляту, але баюся, ці дазволюць мне вярнуцца ў Польшчу, бо некалькім калегам старосты адісілі, што цераз уступленьне ў Легію—страцілі польскае грамадзянства“.

Ці-ж трэба яшчэ што дадаваць да гэтага, каб намалываць большую трагэдыю, тых нашчасных, якія выехалі ў Францыю на заробкі?...

Гэтакія самыя французскія Легіі ёсць ня толькі ў Афрыцы, але-ж і ўва ўсіх французскіх калёніях, як Сыры, у Тонкіне, а цяпер, дык аддзельны Легіі пасылаюцца і ў Шанхай.

Ясна, што за гэтыя мучэньні польскіх грамадзян цалком адказвае ўрад. А дзеля чаго?—А дзеля таго што ўрад павінен быў у той час, калі зьявілася патрэба ў польскіх работніках у Францыі, дэтална разгледзець усе магчымасці гэтае справы і справу ўпарадкаваць гэтак, каб не магло быць гэтакіх многалікіх прыкрасьцяў з грамадзянамі ягонаў дзяржавы. Павінен быў бы даручыць апеку над работнікамі-эмігрантамі сваім кансулам, якія павінна-бы даць дапамогу вярнуцца дамоў, а гэтым самым уратаваць ад таго бядзяньня, якое сёньня мы бачым. Урад не павінен дапусьціць да таго, каб яго грамадзян іншая дзяржава выкарыстоўвала ў мэтах захопнасці.

Як відзім, дык урад ня выканаў сваіх абавязкаў адносна сваіх грамадзян!... А калі гэтак, дык паройдем да тых дапусьчэньняў, якія высяняць нам прычыны праступнасці ўраду ў гэтым.

Бязумоўна і безсумліва тое, што тут першую іскрынку іграе сацыяльнае пытаньне. Урад, які складаўся выключна з прадстаўнікаў абшарніцка-капіталістычных класаў бачыў ў польскай дзяржаве перанаселеннасьць, а цераз гэта безработьце і забурэньні сярод свайго гра-

мадзянства. Не глядзячы на тое, што зло можна направиць хатнім спосабам, урад не рабіў гэта, а ўсімі мерамі імкнуўся да таго, каб сплавіць частку сваіх грамадзян, якія па яго думцы зьяўляліся лішнімі, за межы дзяржавы. Дзеля гэтага, гэтак ахвотна дазваляў усякую эміграцыю. Гэта было да „маёвае санацыі“, ці змянілася што ад леташняга мая — адказаць сумлеваюся, дык няхай гэтае пытаньне астаецца тым часам адкрытым.

Вышэй паданае пішу я дзеля таго, што ў лічбе тых, якія выехалі ў Францыю на „заработкі“ ёсьць і Беларусы, а дзеля гэтага нас Беларусі гэтае пытаньне бязумоўна цікавіць. Гэта—адно, а другое тое, што сярод нашага грамадзянства, асабліва моладзі, пануе моцнае імкненьне да эміграцыі.

Дык вось далейшым працягам гэтага артыкулу будзе разгляд эміграцыйнага пытаньня з некаторымі засьцярогамі.

Перадусім, як бы-бы яно дрэзна ня было дома, на чужыне лепш ня будзе. Праўдзівасьць гэтага сьцьвярджаюць тысячы, мільёны яскравых фактаў. Возьмем на першы прыклад эміграцыю да Амэрыканскіх Злучаных Штатаў. На што ўжо выгадна эміграцыя, аднак жа мала ёсьць гэтакіх шчасліўцаў, якія запраўды ўжыліся там па хатняму. Шмат хто вяртаецца ў спраўным стане, (аднак-жа вяртаецца), каб цягнуць далей на Бацькаўшчыне гаротную бяду. Вось прыклад, які патрабуе шырэйшага высьвешчэньня!

Чаму-ж гэта гэтак здараецца? — А таму што, — як казаў той Татар, — цяжка выжыць у тутэйшым клімаце, мучаць чужыя абставіны, а дзеля гэтага цягне да сваіх. А дзеля гэтага самага нават тагды, калі чалавек задаволены матэрыяльна, у цяжкім чужым клімаце і атмасфэры ня можа выжыць і вяртаецца дамоў!

Я памятаю як перад вайною, многа моладзі выяжджала на заработкі ў Расею. Бывала прыяжджаюць дамоў фраватамі, аднак-жа прыяжджалі... Ніхто з іх не астаўся на заўсёды ў Расеі — цяпер дома нароўні з усімі гаруюць на сваім родным загоне, або служаць у маёнтках. Праўда, ёсьць і гэтакія, якія і да гэтых часоў жывуць у Расеі, але як відаць з перапіскі, дык імкнуцца дамоў і астаецца 1000% гэтакіх, якія праўды прыстроіліся, зжыліся і давольныя сваім палажэньнем. Але-ж ці ня здарыцца гэтак, што і іх які-небудзь новы лёс не пакірае да роднага гнязда?!

Аканчальнымі вывадамі з усяго гэтага артыкулу будзе засьцярога: што ня глядзячы на цяжкія ўмовы жыцьця на Бацькаўшчыне, нельга кідацца на абшчак эміграцыю, бо гэтым сумна можна пашкодзіць сабе і многа праз гэта працярпець. Лепш імкнуцца ўсімі спосабамі да напавы жыцьця на Бацькаўшчыне.

Але ці ёсьць магчымасьці напавы і якія? На першае адкажу—ёсьць, а на другое папрашу зіркнуць на тыя лёзунгі, якія красуюцца на падзагалюўку нашае газэты.

На заканчэньне скажу некалькі словаў і аб сучаснай эміграцыі. Калі браць агулам, дык сучаснае палажэньне сьвету гэтакое, што эміграваць беднаму чалавеку, каб здабыць „залатое руно“ няма куды.

Амэрыканскія Штаты і Расея не прыймаюць эмігрантаў, дзеля таго, што работнікаў ня трэба. Францыя ўжо ведама, якія перспектывы паказала на яе, а іначай, калі браць Канаду і Паўднёвую Амэрыку, дык трэба быць багатым, каб загаспадаравалі там, бо там заработкаў няма, а ёсьць толькі калёнізацыйныя магчымасьці на свой кошт.

Скарга.

Галоўныя дзейнікі грамадзкіх зьявішчаў.

У нядзелю, 10 г. красавіка, гр. А. Стэповіч прачытаў лекцыю на вышэй паданую тэму.

Як вынікае з самога назову, увесь змест лекцыі адносіўся выключна да сацыялёгіі, як навукі аб грамадзкіх зьявішчах.

Мэтай лектара, як ён сам зазначыў, было —азнаёміць прысутных з падставовым пытаньнем сацыялёгіі, а іменна: што зьяўляецца галоўным дзейнікам разьвіцьця ў жыцьці грамадзкім.

Шукаючы адказу на гэтае пытаньне, лектар знаёміў аўдыторыю з навучнымі паглядамі Конта, Спэнсэра, Дарвіна і Маркса.

Паводле Конта, які амаль што першы заняўся высьвешчэньнем галоўных дзейнікаў ці прычынаў грамадзкіх зьявішчаў, зьяўляецца выключна чалавечы розум.

Паводле Спэнсэра грамада зьяўляецца суцэльным арганізмам падобным да арганізму жывых істотаў і падлягае законам прыроды. Асобная адзінка, гэта складовая клетка, частка грамадзкага арганізму. Дзеля гэтага толькі біалёгія можа разглядаць грамадзкае жыцьцё, вось па яго паглядах, галоўнымі дзейнікам

Сьпявайце свае песні!

Як Вы думаеце, ці ёсьць на сьвеце, такая старонка, такі куточак, дзе-бы людзі не сьпявалі сваіх песень? Мусіць быць такой старонкі, такога куточка, на земнай кулі ня было і ня будзе, бо песня, як адбітак душы чалавека, можа існаваць толькі там, дзе жыве чалавек. Там дзе няма чалавека, няма і песні. Песні, як кажа наш песьняр Я. Купала, гэта Божы дар, шанаваць іх трэба. А бяз песьні-ж народ — што ён варт быць можа? Вось гэта песня, Божы дар, у жыцьці людзей займае самае пачэснае месца. З песьняй на вуснах людзі моляцца Богу, песьняй весяліць сябе, песьняй-жа разганяюць людзі свой сум, нуду, сваё гора-бяду. Як па твары пазнаюць чалавека, так па песьні, асабліва народнай, пазнаюцца цэлыя нацыі, яе характар, душа.

Песня — гэта быццам нейкая вялікая сіла — вельмі памагала і памагае, будзіць народ ад сьпячкі, узахвочывае яго да працы, падмае з цемры, кліча на абарону сваёй Бацькаўшчыны і інш. Вось чаму ў народаў з шырока развітай асьветаі, песня даўным-даўно адважала сабе пачэснае месца, яе справядліва шануюць, як вялікі ўсенародны скарб, бо яна для душы кожнага чалавека, ці беднага, ці багатага—ўсё роўна патрэбна, як вада і хлеб для здароўя цела.

Маем і мы, Беларусы, сваю родную беларускую песню. Маем, але к нашаму сораму, шкада, што мы яе забываем. Мы чураемся сваёй песні, нібы-то затое, што яна „мужыччая“ і ў той-жа самы час сьпяваем, папраўдзе, брыдкія расейскія, ці польскія частушкі, сьпяваем песню прынесеную нам з польскай казармы, сьпяваем чужую, халодную песню, часта зусім не зразумелую для нас, але затое галосную, перасыпаную розным каханьнем, ды салаўямі. Гэта сумнае зьявішча ў нашым жыцьці, мы павінны напоўніць, заглядзіць, сьпевам сваёй роднай, беларускай песні. Пара нам ужо зразумець, што наша песня, гэта ёсьць спадчына вякоў, сьвятая спадчына нашых бацькоў, дзядоў, яны сьпявалі яе і перадалі нам каб і мы сьпявалі яе і ў сваю чаргу перадалі-б сваім дзецям. Трымацца сваёй песні мы павінны дзеля таго, каб не замярці нам у сваім духавым разьвіцьці, каб вальнейшым часам павесяліцца, аддхнуць душою і целам, а такога адпачынку можа даць нам толькі родная песня.

Трымацца сваёй песні, мы павінны дзеля таго, што яна наша родная, радзілася ў нашай чорнай мужыцкай хаце і разам з малаком маткі перадалася нам.

Толькі свая родная песня, можа прыдаць сілы і энэргіі да працы ў сучасны жудасны момант для беларускага адраджэнскага руху.

Трэба раз на заўсёды развітацца з паглядам на нашу песню, як нейкую „мужычую“, „дзяцінную“, наша песня мае толькі характэрныя асаблівасьці, што ей цікавіцца ўвесь сьвет, доказам чаго можа служыць нядаўная выстаўка ў Маскве, дзе наша песня заваявала шмат сымпатыяў. Дык няхай-жа наша песня ня гіне, не ўціхае, а голасна і высела вырвіцца з грудзей кожнага Беларуса, з грудзей сялянскай моладзі і магутным рэхам адгукнецца па лясах, палёх, нівах. Няхай наша родная песня ўскалыхне, прабудзе кожнага Беларуса да працы, да асьветы, да сьвядомага жыцьця і разам з тым расьце і крапчэе на карысьць усяго Беларускага народу, на карысьць нашай Бацькаўшчыны—Беларусі!

К. Матусэвіч.

грамадзкіх зьявішчаў ёсьць: унутраныя пабуджэньні чалавечага арганізму і страсьці.

Падобнай тэорыі трымаецца і Дарвін, дапаўняючы Спэнсэра паглядамі, што жыцьцё грамадзянства абмежавана ўплывамі выключна натуральнага падбору і перадачай на пакаленьне набытых свойстваў. Адзін з сацыялёгаў Аммон робіць з гэтага вывады: дзеля таго, што ў барацьбе за існаваньне перамагаюць толькі сільныя, дык змаганьне ёсьць творчым дзейнікам, які трэба падтрымліваць. Бедных людзей, як слабых і нікуды ня прыгодных, кажа Аммон, трэба абмежываць у правах і вясці іх гэтакім чынам да поўнай пагібелі.

Трэцім дзейнікам грамадзкіх зьявішчаў, пасьля чалавечага розуму па Конту і арганічнай тэорыі па Спэнсэру, ёсьць эканамічныя ўмовы і абставіны чалавечага жыцьця, асабліва форма вытворства. Гэты дзейнік або прычыну грамадзкіх зьявішчаў адкрыў Маркс, якую ён лічыў выключным дзейнікам.

І праўда, што эканамічны дзейнік, кажа лектар, зьяўляецца найважнейшым дзейнікам грамадзкіх зьявішчаў, але-ж не выключным.

Згодна вывадаў гр. Стэповіча, усе тры гэтыя дзейнікі ёсьць галоўнымі кіраўнікамі чалавечага жыцьця.

Мэтода.

Сяляне і работнікі!

прысылайце ахвяры на палітычных вязняў!

Вельмі шмат асоб ужо прайшло праз вострыя, яшчэ больш дагэтуль сядзіць у вострагах і невядома як шмат асоб можа яшчэ трафіць у востраг за свае палітычныя і нацыянальныя ідэі.

Усе тыя, што цяпер на волі павінны помніць аб вязнях, нашых братах або суседзях і памагаць ім матэрыяльна. „Сялянская Ніва“, пачынаючы ад гэтага дня, адкрывае прымо ахвяр на палітычных вязняў.

Усе прысланыя ахвяры будуць перадавацца палітычным вязням, а справаздача будзе друкавацца ў газэце. Дык кожны, каму дорага адраджэньне Беларускага Народу, каму дорагі за беларуску нацыянальную ідэю, каму дорагі палітычныя вязні Беларусы, спышайцеся прыслаць у рэдакцыю хоць маленечкую ахвяру.

За Вашны прысланыя грашы будуць вам удзячны палітычныя вязні.

Грашы можна прысылаць на адрэс: Wilno, Zawalna 6 m. 5. Рэдакцыя „Сялянскае Нівы“.

З жыцьця пад Польшчай.

Дамаганьні паштавікоў.

Паштовыя служачыя дамагаюцца падвышкі пэнсы. На сабраньні прынята адпаведная рэзалюцыя, з пагрозамі забастоўкі, калі іх дамаганьне ня будзе ўважана.

Арышты ў справе Сабінскага.

Сьледам за арыштаваньнем Атаманчыка, які вінаваціцца ў забойстве львоўскага куратара Сабінскага, арыштавана нешта болей як 10 чалавек украінскае інтэлігэнцыі і вучнёўскае моладзі.

Золата на Палесьсі.

На балацістых берагах рэчкі Лані на Палесьсі знойдзена золата. Ідуць далейшыя досьледы праўдзівасьці гэтага.

Аб кім турбуюцца?

„Głos Prawdy“ прыводзячы розныя прыклады дамагаецца падвышкі пэнсы паліцыі ў мэтах палепшаньня быту паліцыянтам.

Невядома толькі чый горшы быт: ці паліцыянта ці селяніна? Пэўна што апошняга, дык чаму-ж гэта турбуюцца аб палепшаньні быту паліцыянта, а не селяніна?

У Лодзі.

У Лодзі нехта забіў старшыню мястовае рады Цынарскага.

Вядзецца сьледства ў гэтай справе і энэргічна шукаюць забойцу, але безрэзультатна.

Для ўдавы па забітым Цынарскім вызначана аднаразовая запамога 5 тысяч злотых і па 1000 зл. месячна пэнсіі на ўсё жыцьцё.

Арышты ў сувязі з забойствам Цынарскага.

У Лодзі арыштаваны А. Валашчык і К. Рудзеўскі, якія запдозраны ў забойстве старшыні мястовай рады М. Цынарскага.

Схапіць забойцаў, пішуць газэты, памагло вызначэньне ўладамі вялікае нагароды таму, хто выкрые забойцаў.

Арыштаваньня, здаецца, стануць перад дарэзным (надзвычайным) судом.

„Найблагаслаўнейшы“.

Мітрапаліт праваслаўнае царквы ў Польшчы Дзяніс будучы гэтыя днямі ў Канстантынопалі атрымаў ад патрыярха тытул „Найблагаслаўнейшы“.

Гэта гэтак сталася тэорэтычна, паглядзімо ці запраўды мітр. Дзяніс будзе „Найблагаслаўнейшы“.

Народны польскі касьцёл.

Некалькі гадоў таму назад паўстаў у Польшчы народны касьцёл. Сутнасьць яго ў тым, што пры захаваньні каталіцкіх дагматаў і абрадаў, народны касьцёл пры набажэньствах карыстаецца польскаю, а не лацінскаю моваю і не падпарадкаваны рымскаму пале.

Ідэя гэтага касьцёлу пашыраецца, колькасць прыхільнікаў павялічваецца.

18 г. красавіка ў Жырардове ў прысутнасьці чысленае масы работнікаў ксёндз народнага касьцёлу Пекацінскі адправіў набажэньства і як падае „Dzielnik Wileński“ ў прамове адзначыў, што народны касьцёл, гэта работніцка-сялянскі касьцёл, процівага буржуазным класам, прадстаўнікамі якіх Хрыстос быў замучаны.

Што дзеецца ў сьвеце?

Кітайскія падзеі.

У Кітаі вялі барацьбу паміж сабою дзьве групы. Адна з іх гэта прадстаўнікі буржуазіі, галоўным кіраўніком гэтае групы ёсьць маршалак Чанг-Тсо-Лін. Улада гэтае групы пашыралася на Манчжурью і Пекін, усяго на 1/3 частку Кітаю.

2/3 часткі Кітаю займала другая група, галоўным кіраўніком гэтае групы быў да гэтых часоў ген. Чанг-Кай-Шэк. Сядзіба яго ўраду была ў Кантоне, ад гэтага і называюць гэты ўрад—кантонскім, паўднёвым, дзеля таго, што яго ўлада пашыралася на паўднёвую частку Кітаю, проці паўночнае часткі Кітаю, якая належаць пад уладаю Чанг-Тсо-Ліна.

Гэтыя дзьве групы выяўляючы дзьве палітычныя думкі Кітаю ваююць паміж сабою.

Як ужо вышэй зазначана першая група буржуазная. Другую тварылі дзьве радыкальныя кітайскія партыі: куомінтанг і камуністы.

Гэтая група мела пасьпех у барацьбе з паўночным Кітаем і ўжо здавалася кітайскай буржуазіі прыходзіць канец, але здарылася ізноў нешта такое, што ўнясло новую замешку ў гэтую справу, а гэтакім чынам прадоўжыла крыху жыцьцё кітайскае буржуазіі і панаваньне над кітаем чужаземных капіталістаў.

Справа ў тым, што паміж куомінтангам і камуністамі паўсталі спрэчкі, якія давалі да раскоду, так што цяпер камуністы аддзяліліся разам з левым крылом куомінтангу і ў Ханькоў (куды перанясылі сядзібу ўраду з Кантону) стварылі новы ўрад, які рэпрэзэнтуюе на далей кантонскую думку, а ген. Чанг-Кай-Шэк з правым крылом куомінтангу маючы сваю рэзыдэнцыю ў Нанкіне ўзяўся праводзіць рэпрэсіі проці камуністаў. Гэтакім чынам армія Чанг-Кай-Шэка апынулася паміж двума варожымі лагерамі. Пакуль Чанг-Кай-Шэк вёў расправу з камуністамі—Чанг-Тсо-Лін на т перайшоў у наступленьне і прагнаў армію Чанг-Кай-Шэка, але-ж цяпер ізноў пашло па даўнейшаму. Армія Чанг-Кай-Шэка ідзе на Пекін.

Ёсьць чуткі, быццам паміж Чанг-Кай-Шэкам і Чанг-Тсо-Лінам ідуць перагаворы аб згодзе, каб агульнымі сіламі змагацца з камуністамі.

Паміж камуністамі і Чанг-Кай-Шэкам, калі апошні ў Шанхаі разганяў прафэсійнальныя саюзы, паўстала бойка ў часе якое забіта 100 і ранена 250 чалавек.

Работнікі трымаючыся камуністаў абвесьцілі забастоўку. Вастуе 100.000 работнікаў.

У Шанхаі паўстаў фашыстаўскі вайсковы аддзел падтрыманы Чанг-Кай-Шэкам.

У сувязі з гэтым пературбацыямі ў Кітаі камечацца новая сытуацыя. Як відаць, дык Чанг-Кай-Шэк і Чанг-Тсо-Лін пагодзіцца, але-ж барацьба будзе прадаўжацца, бо радыкальныя кітайскія партыі: камуністы і куомінтанг лявіца, маючы вялікі ўплыў і падтрыманьне кітайскіх народных масаў будуць далей вясці барацьбу проці буржуазных арміяў.

Чым кончыцца аружная хатняя барацьба ў Кітаі—ня ведама. Здаецца, што радыкальныя групы перамогуць, а тады буржуазіі і чужаземным капіталістам маючым інтарэсы ў Кітаі—фіаска.

Калі здарыцца гэтакі паварот падзеяў, дык Савецкі Саюз умацуецца. Гэта бачаць іншыя дзяржавы і дапамагаюць антыбальшавіцкім групам, але-ж адкрыта выстпці і здурных кітайскіх вызвольных рух ня маюць адвагі, бо ня маюць салідарнасьці паміж сабою. Японія хацела б мець свае асабістыя ўплывы на Кітаі, а Англія свае і гэтак... здаецца выіграе бальшавіцкі фронт.

Стыхійныя выпадкі.

У Бангалі вялікай моцы віхор зьнішчыў некалькі вёсак, а ў Тэксасе (Амерыка) збурыў места Рок-Спрынгс. Пры гэтым 150 чалавек пагібла.

У Банарэсе (Індыя) ў часе ўрачыстага святаваньня ўтапілася ў Гангу (рака Інды) 21 жанчына і 15 мужчын.

У Інды ёсьць гэтакі звычай, што, калі выкупаешся ў Гангу (святая рака), дык атрымаеш адпушчэньне грахоў і вось у часе купаньня 36 чалавек адправілася ў царства Нірваны (буддыскі рай).

Літва.

Літоўскі прэзыдэнт Сьметона выпусціў да літоўскага народу адозву, у якой зазначае прычыны і мэты разгону Сейму і стварэньня дыктатуры.

Як відаць, дык усё гэта паўстала ад страху перад магчымасьцю захопу ўлады лівіцамі (цяпер пануе ў Літве правіца).

Калі адбудуцца выбары ў Сейм—яшчэ ня ведама.

Перадусім урад зьменіць выбарны закон і канстытуцыю.

* * *
Ты адна тут, дзяўчынка, ў задумі
Сочыш сэрца прысьпешаны стук,
Блёды тварык твой ўкатаны ў сумі
І на вочках сьлед горасных мук.

Зьвік румянец малінны ўжо з шчочкаў,
Губкі сталі, як сьвежанькі сьнег,
Знаць мучэньні бязсоньненькіх ночкаў
Ў безнадзейным чаканьню пацех.

Нейка страшна й таёмна прычына
Абхапіла цябе сума хваль:
Жаль цябе мне, чароўна дзяўчына,
Жаль цябе мне, дзяўчыначка, жаль.

Сколькі сяньня ўздыханьняў і болі
Шлеш, дзяўчынка, каханаму ў даль,
Не кахай лепш ты болей ніколі,
Бо цябе мне, чароўненька, жаль.

* * *

Ты песню маю пакахала дзяўчынка,
Дзе ўчула каханьня чаруочы сьпеў;
Цалункам яе ты пясціла-б, малінка,
Калі-б я цяпер на цябе не глядзеў.

Дзяўчынка, ня песенька вінна за гэта;
Ня можна цалункамі песню караць,
Карай ты лепш імі мяне верша-клетка,
Я кару гатовы маўкліва прыняць.

Затуляцца вочы дачыста ў павекі,
Ня будзе вязаць цябе, любя, мой зрок,
Адамся за песню табе я на здэкеі,
Цалункамі здэкеуйся, міла, хоць рок.

Фр. Грышкевіч.

Закладайце прыватныя беларускія школы.

Паводле існуючых законаў Беларусы маюць права мець ня толькі прыватныя беларускія школы, але і дзяржаўныя. Аднак гэтае права на ўрадовыя беларускія школы дагэтуль не праведзена ў жыцьцё. Не адказваючы зусім ад урадавых школ і вядучы далей сыстэматычнае складаньне дэкларацыяў нам трэба у меру магчымасьці, старацца закладаць хоць прыватныя беларускія школы.

Каб памагчы сялянам закладаць прыватныя беларускія школы, Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры бярэ на сябе ўсе клопаты ў справе атрымліваньня ад уладаў дазволу.

У сувязі з гэтым, зварачваема да сялян з клічам: закладайце свае прыватныя беларускія школы! Сяляне, якія хочуць залажыць прыватную школу павінны напісаць у Інстытут (Вільня, Завальная 6—5) заяву і падаць даныя:

1) У чым доме мае быць школа? Падаць разьмеры дому (даўжыня, шырыня і вышыня), колькі вакон і дзьвярэй і далучыць плян дому (можна плян нарысаваць самім).

2) Пасьведчаньне ад павятовага доктара, пасьведчанае старостам, што кватэра пад школу адказвае гігіенічным варункам.

3) Спісак дзяцей у школьным веку (ад 7 да 14 г.), падаючы іх век.

4) Прозьвішча і імя вучыцеля, яго адрэс, вучыцельскія кваліфікацыі, нацыянальнась, вера.

Такія заявы трэба прыслаць у Інстытут найпазьней да 15-га мая с. г., бо школьны ўлады прыймаюць заявы на прыватныя беларускія школы толькі да 1-чэрвеня.

Беларускі Інстытут
Гаспадаркі і Культуры.

Савецкі Саюз.

У Петраградзе, праф. Мануілаў нашоў спосаб пазнаваць кроў жывёлы, напр. кроў каровы адрозьніць ад крыві каня.

У Маскве саюз бязбожнікаў арганізуе на Вялікідзень рад антырэлігійных выступленьняў у мэтах пашырэння бязбожства. Будуць чытацца лекцыі аб бязбожнасьці і тварыцца насамешкі і кпіны над абрадамі і духавенствам.

Прафэсійнальныя саюзы згадзіліся прыняць удзел у гэтай справе.

Баўгарыя.

У Сафійскі сабор ударыў пярун, які растапіў часць вежы. Пажарам, паўстаўшым ад пяруна спалілася званіца Міхайлаўскай царквы.

Навальніца заліла трамвайныя лініі. Пашкодзіла тэлефонную лучнасьць.

НАВІНЫ.

— Цуд у рэшаце. Даведаўшыся аб агульнай канфэрэнцыі нацыянальных меншасцей у Польшчы, аб якой мы ўжо падавалі ў № 32 „Сял. Нівы“, — Паўлюкевіч „страціў“ галаву і цяпер „понимае-ли“ ніяк ня можа зразумець, як гэта магло стацца?

Па яго думцы паміж сацыялістычнымі партыямі, якія бралі ўдзел у канфэрэнцыі і Беларускай Сялянскай Саюзам вялікая розніца, дык ніякага супрацоўніцтва з нацыянальнымі меншасцямі дзеля гэтага ня можа быць, але-ж нас ня дзівіць, калі камуністычны Савецкі Саюз і манархістычная Нямецчына маюць прыязнь, маючы супольнага ворага Антанту.

І вось гэтая праўда „доктарскай“ галаве ня ведама...

— Вада на пусты млын. Ідэя „Умястоўскага“ „Беларускага Дня“ (польскае газэты ў беларускай мове) аб згодзе і супрацоўніцтве мае вялікі пасьпех у Палаккаў.

„Рэчпаспалітая“ піша, што гэтае „умястоўскае“ супрацоўніцтва павінна ісьці па лініі сучасных апазыцыйных правіцовых партыяў, а „Голас Праўды“ гавора наадварот, што супрацоўніцтва павінна ісьці па лініі ўрадавых груповак.

Уся гэтая гутарка польскае прасы — вада на пусты млын, бо сам Палак Умястоўскі ў тройчасьці з „сацыялістычным“ Гурыным і паліянафілам М. Косьцевічам і бяз гэтага са ўсімі Палаккамі супрацоўнічаюць, а паміма гэтага „Беларускі Дзень“ нікога не рэпрэзэнтуюе і калі гавора, толькі ад імя сваёй тройкі.

Гэта належала-бы ведаць польскай прэсе.

— Прызыў навабранцаў. На 4 траўня г. г. вызначаны пачатак прыёму да войска народжаных у 1906 годзе, а таксама і тых асобаў, якія радзіліся ў 1898 і 1905 годзе і дзеля якіх колечы прычынаў да гэтых часоў не адбывалі вайсковые службы.

— Новая газэта. — Прароцтва. Вышла аднаднёўка „Вялікодны Звон“ у Вільні 14 сакавіка г. году, друкаваная лацінкай. Але ня ведаму чаму, не глядзячы на тое, што да Вялікадня аставалася ад 14 сакавіка цэлы месяц, яна прысьвечана Вялікодным Сьвятам і падае запраўдныя выпадкі, якія здарыліся 4 — 10 красавіка г. г.

Гэта рэкорд прароцтва. Гэтакіх фактаў гісторыя ня ведае.

— Звальненьне Каўша. Праваслаўны сьвяшчэньнік Коўш, які быў арыштаваны разам з беларускімі пасламі, звольнены пад залог 3000 золотых, з вастрогу Ўронкі на пазнаньшчыне.

Праваслаўная кансысторыя забараніла сьв. Каўшу адпраўляць набажэньства да часу судовага разгляду яго справы.

— Канфіскацыя. Канфіскаваны № 6 „Нашае Справы“ за артыкулы „Трагедыя Польшчы“, „Нацыянальная сьвядомасьць і шавінізм“ і верш „Беларуская калыханка“.

Рэдактар цягнуцца да адказнасьці па 263, 129 і 133 арт. К. К.

Гаспадарскі аддзел.

Некалькі слоў аб папары.

Ужо ў леташнім годзе пісалася аб гэтым у беларускіх газэтах, дык цяпер я магу толькі паўтарыць, каб напаміць сялянам аб адным вельмі важным пытаньні ў сялянскім гаспадараваньні, гэта аб папары. Бязумоўна справядліва тое, што папар дае адпачынак зямлі, а дзеля гэтага самага дае карысьць гаспадарцы. Але-ж людзі вучоныя прызнаюць, што той папар, які ўпраўлены ня гэтак як трэба, ня дасць ніякае карысьці.

Як-жа трэба ўправіць папар? А вось як. Трэба пільнавацца аднаго правіла, каб утрымаць папар чорным, гэта знача ня даць ніякае магчымасьці, каб на папары расла якая-колечы трава. Робіцца гэта гэтак. Перадусім папарнае поле гарэцца, скажам, вясною, пасыля ў хуткім часе барануецца, а як толькі стане прыкметна, што пачынае зьяўляцца трава, дык ізноў трэба гараць і баранаваць і гэтак датуль, пакуль прыдзе пара сеяць жыта. Калі гэтак усё парабіць, дык будзе карысна, а калі не, дык папар ня дасць ніякае карысьці. Гэта гавора нам земляробская навука і практыка. І гэтак і павінна быць, але-ж ня гэтак выходзіць, бо на гэта трэба многа працы. Дык ня кожны можа ўдзяліць яе гэтудкі, колькі трэба. Каб мець меней працы на папары, а болей карысьці, дык абавязкова трэба засяваць папар лубінам. Лубін дае вялікую карысьць як зялёны гной.

Але-ж гэта ня ўсюды можна зрабіць дзеля таго, што ў большасьці на Беларусі папар служыць пасьвіскам, дык ясна, дзеля гэтага ніякае культуры ня можна прылажыць.

Да нас пішучь.

Дарогі з нядолі.

Прышла вясна. Ажываюць у людзей вечныя надзеі на Бога. А можа сёлета добры гадок Бог дасць. Можна паправіцца жыццём. Але-ж лета праходзіць і не здзейсняяюцца надзеі: то суха было, то мокра; то прападае, то няўродзіць.

Прыходзіць восень, а з ёю зьяўляюцца расходы на зіму: на адзежу, на абутак, на падаткі і на розныя дробныя патрэбы.

Вязуць людзі сёе-тое на рынак каб прадаць, а гандляры купляюць за бязцэнак. А як прыдзе вясна, дык сельвін ізноў гол, як сакол.

Чаму-ж гэта гэтак, што селявін працуе і ня мае? — А таму што нашы гаспадаркі закінутыя. Наша ніва дае нам блага ўраджай.

Як-жа пачаць жыць, каб выбіцца з бяды, з недастаткаў?

Гэтак было і з другімі народамі, але перамаглі некаторую бяду і перамаглі толькі дзякуючы самым сабе.

Як-жа яны гэта зрабілі? — Здаецца і мы стараемся? — Праўда! Але-ж б'емся мы як рыба аб лёд і кожны паасобку, дык і высілкі нашы прападаюць на марна.

Дык вось, каб вызваліцца з бяды — злучайцеся, усе гаспадары, у земляробскія гурткі, тварыце крэдытныя таварыствы, закладайце коопэратывы, каб перастаць карміць вядлікую армію гультаёў-пасярэднікаў: перакупшчыкаў і гандляроў.

Ня менш павінны імкнуцца мы і да агра-намічнае веды, каб навучыцца з аднаго зярняці замест аднаго коласы вырабляць пяць, а гэта магчыма. У другіх дзяржавах дае зямля горшая за нашу дастаюць пры сярэднім ураджай 150 пудоў зярна з гэктара. Дык чаму-ж мы дастаем толькі 30 пудоў!

Яшчэ раз клічу, гаспадары, злучайцеся! Не шкадаўце некалькі залатовак пакласці ў свае арганізацыі, яны выведдуць вас у людзі. Яны абароняць вам на карысць некалькі процантаў вашых даходаў.

А. Трахімовіч.

Зямельная рэформа.

(З пад Белавежы).

Зьявіўся ў нас адзін пан, быўшы слёсар, Вількевіч, які выдаючы сябе за паўнамоцніка ад ураду, абвясціў, што будзе надзяляць беззямельных зямлёю ад ураду па 4 гектары на душу, выдаючы матэрыялы на адбудову і па 1000 злотых пазычкі на загаспадараваньне. Хто хоча вясною атрымаць зямлю, дык няхай піша хутчэй заяву, гэтак гаварыў Вількевіч.

Да гэтага „паўнамоцніка“ хутка пачалі зьвяртацца беззямельнікі, якія бадзюцца тут шукаючы працы.

Завялася ў гэтага пана запраўдная канцэлярыя, пісаліся заявы і ведама трэ' было плаціць за працу, ды аплаціць паштовыя расходы і пошліны.

І праўда, некаторыя атрымалі адказы „rodanie przyjeje“.

Тагды ўжо „паўнамоцнік“ кажа: хто хоча атрымаць матэрыял на адбудову, дык няхай піша заяву! Гісторыя паўтарылася. Некалькі залатовак выдаткаў, дык ізноў адказ: „przyjeje“.

Далей ізноў кажа „паўнамоцнік“: хто хоча атрымаць пазыку 1000 зл., дык няхай падае заяву, але ўжо да гэтае заявы трэба аж 10 злотых аплаты.

Радуюцца людзі, стараюцца як мага, каб

Ёсьць адзін надта добры спосаб, які павінен быць выкарыстаны. Гэты спосаб палягае на тым, што папар засяваецца кармавымі расьлінамі вікаю або сьрадэляю.

За граніцаю, дык гэты спосаб выкарыстоўваюць гэтак, што скаціну зусім не пускаюць на пасьвіска, а пасеянымі кармавымі расьлінамі кормяць скаціну ўвесь год. Дзеля гэтага сеюць на папары, напрыклад, віку ці сьрадэлю, перьядычна. Дык, калі першы сеў ужо прыдатны да ўжытку скаціны, другі яшчэ толькі разрастаецца, а трэці толькі што паўсходзіць. Гэты спосаб дае скаціне заўсёды свежы корм, які зусім замяняе траву. Мы да гэтакае практыкі яшчэ не дажылі, але-ж калі ня будзем практыкавацца, дык і ніколі не дажывем. Трэба ведаць, што якія-бы выгады на свеце не існавалі, дык яны самыя не прыходзяць: твораць іх людзі. А калі гэтак, дык і нам трэба імкнуцца да працы. Трэба ўсякія правыя спробаваць, усякія магчымыя выкарыстаць!..

Выкарыстаньне папару пад засеў зялёнымі кармамі напраўляе поле, дык калі гэтак—атрымліваецца двойная карысць: і поле направіцца і пасеў зьбяраецца.

Ст. Ратай.

пакрыць расходы. Лепш пагаладаю цяпер, — шмат хто казаў, — але затое ўсю гаспадарку збуду. І нясьлі людзі „паўнамоцніку“ апошнюю залатоўку.

Бачыць гэты Вількевіч, што далей нельга выжываць, дык сам скрыўся, сказаўшы, што вясною прыедзе да сялян сам зямельны камісар, які дасць грошы на перавоз, бо зямля будзе надзелена аж над Коўлем. Але-ж прышла вясна, а зямельнага камісара няма. Дагадаліся сяляне што іх Вількевіч ашукаў і заявілі паліцыі. Пасьля гэтага выясьнілася, што іх паданьні нікуды не адсылаліся, а адказы для сялян фабрыкаваў сам аванцюрyst Вількевіч.

Сон урак.

Беларускі спектакль.

(в. Зарачы, Браслаўскага пав.).

Дзякуючы ўпornaй працы гуртка Бел. Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ў Браслаўі на полі асьветы, у вёсцы Зарачы 30 студзеня ўдалося наладзіць першы раз беларускі спектакль.

Былі адыграны дзьве п'есы: „Зьбянтэжаны Саўка“ і „Модны шляхцюк“. Адыгралі надта добра. У п'есе „Зьбянтэжаны Саўка“ ігралі: Саўку — Міхась Міцкевіч, Магрэту — Валька Пузырэўская і жабрака — Антось Кардэль, а ў п'есе „Модны шляхцюк“ ігралі: Яна (гаспадары — Міхась Міцкевіч, Якуба (Пранцішкавага свата) — Паўла Янушкевіч, Пранцішка — Зыдор Пузырэўскі, Ганьку — Яніна Міцкевіч, Андрэя (Ігнасвага свата) — Паўла Янушкевіч (перамаскіраваны), Ігнася — Віцька Шыдлоўскі, а гасьцей — Жэнька Кардэль, Полю Вараньці і др.

Публіка была моцна задаволеная і дужа зацікаўленая, пачуўшы першы раз штукі ў роднай мове і таксама мела шмат сьмеху.

Ня глядзючы на тое, што моладзі, старыкоў а наг' і дзяцей было як на фэсьце, трывала цішыня і парадак. Былі і такія, што прыжджалі на падводоа за 10 вёрот паглядзець роднага спектаклю. З прычыны мнагалюднасьці ня было магчыма зьмясьціць усіх прысутных гасьцей у ваднэй салі, дзе ігралі п'есы. Трэба тут успомніць, што хоць гэтулькі народу было, але п'янога — ані воднага.

Сяляне надта спадабалі спектакль (бо ён родны). Толькі польскія Зараўкі вучыцель чуць са сктуры сваей ня выскачыў, пачуўшы, што ладзіцца ў Зарачах беларускі спектакль. Ён праз два тидні штодзень хадзіў па вёсках і намаўляў людзей, каб на беларускі спектакль не ішлі, кажучы: „Хіба ня маеце ў сэрцы Пана Бога, калі пойдзеце ў Зарачы на беларускае прадстаўленьне. Там паліцыя будзе запісваць. Хто толькі будзе, дык зараз і — на Лукішкі. Прыходзьце калі ласка ў Майшулі на польскае прадстаўленьне. Бялеты для вас я сам куплю.

Некатарыя і паслухалі польскага вучыцеля: зрабіліся перакіншчыкамі, выракліся свайго роднага... А тут трэба сказаць: як выракся ад свайго роднаго слова, дык ужо, значыцца, выракся і сваіх бацькоў. Такія перакіншчыкі знайшліся два ў вёсцы Зарачы: Антось Вараньці і Казюк Міцкевіч. Яны рознымі штучкамі перашкаджалі людзям прыхадзіць на беларускі спектакль, а ўсё намаўлялі ісьці на польскі ў Майшулі.

Ня шкодзіць тут крыху ўспомніць і аб польскім спектаклі ў Майшулях. Людзей там было зусім мала. Некатарыя хлапцы (хоць на тым спектаклі мелі дармавыя бялеты) прыйшлі і на беларускі ў Зарачы. Гутарылі яны, што на польскім — забраўшыся былі толькі польскія вучыцалі, браты вучыцалей, ды рожныя іх сваякі; амаль што ня ўсе былі п'яныя, так што службовы паліцыянт няк ня мор даць рады з імі. Адзін з іхняй кумпаніі, як паваліўся ля ганку, дык сам і ўстаць ня мог, толькі крычэў: „Dajcie bagnet... pójdę do Zagasz, pokluje wszystkich Białorusinów“.

Дык вось мілья браточки-чытачы! разсудзіце цяпер, хто на вёску лепшую культуру нясе і добры прыклад: ці польскія вучыцалі, ці Бел. Інст. Гасп. і Культуры?

„Касьцілінскі“.

Як у нас праводзіцца комасацыя?

Комасацыяныя работы ў нашым Несьвіскім павеце ідуць гэтак марудна, што на праўдзе трэба селяніну вёскі, ідуцай на хутары, анельскай цярылівасьці, каб дачакацца гэтых хутароў.

Зямельны камісар нашага павету, прамуцае іншую вёску з хутарамі найменш гадоў пяць. Дзе-бы ў нашым павеце не праходзіла комасацыя, усюды пачуеш крыўды і нараканьні. Так, напрыклад, пераходзіла на хутары вёска Панач. Несьвіскага павету. Дзякуючы няўмеласьці і аднастароннасьці пры правядзеньні гэтай комасацыі з боку нашага камісара, гэты пераход адбыўся для сялян вёскі Панач, вельмі балюча, няпрыйма, зашмат было ўсялякіх крыўд і прыкрасьцей. Самую лепшую іх зямлю

раздалі асаднікам, а ім далі пяшчаныя горы і ямы, кусты і іншую няпрыдатную зямлю.

Яшчэ больш было крыўд для сялян вёскі Кухчыцы, таго-ж самага павету. Гэта вёска ў 1922 г. згарэла, як кажучы, на чыста і вось ў таго часу яна комасуюцца. Спрэчка паміж камісарам і сялянамі ідзе аб прырэзцы зямлі, для малазямельных і беззямельных. Дворную зямлю, якая мяжуецца з іхняю зямлёю, таксама паддавалі асаднікам, а ім даюць пяску і то недзе вёрт за 8 ад іхняй зямлі. Чаго толькі наша адміністрацыя, ня робіла з кухчычанамі: каралі штрафамі, садзілі ў вастрог, каб толькі прымуціць іх на нявыгодныя варункі і перайсьці на хутары.

Аднак кухчычане не здаюцца і станоўча дамагаюцца сваіх законных праваў.

Тое самае было і з вёскаю Слабадою; там сяляне таксама дазналі шмат гора і крыўд пакуль кожны атрымаў свой хутар. Невядома чаму цягнуцца вось ужо некалькі год справа пераходу на хутары вёскі Бурачкі. Сялянам гэтай вёскі трэба канечна будавацца, бо будынкi ўсіх старыя, ледзь трымаюцца, а зямельны камісар чамусьці ўсё адкладае, ды адкладае з аканачальным памерам.

Гаспадар.

НАШАЯ ПОШТА.

Чэрніку М.: Праграму, інструкцыю і заявы паслалі.

У. Калтурэвічу, Б. Жыбко, Асіповічу: Заяву атрымалі, білет вышлем.

Ступніцкаму: Карэспандэнцыю і верш атрымалі.

Мікалаю Беднаму: Карэсп. атрымалі, памагчымасьці зьмесьцім.

Сяргею Пянону: Апавяданьне атрымалі. Разгледзім і калі прыдасца надрукуем. Просьбу аб „Пакой у наймы“ па магчымасьці споўнім.

Залому: Карэспандэнцыю атрымалі, памагчымасьці зьмесьцім.

М. Шэйбаку і Т. Сазановічу: Газету адзін экзампляр пасылаем. Прысылайце падпіску.

Валько: Газету спыняем з 1-га траўня.

Ф. Куціцю: Матэрыялы атрымалі, разгледзім і па магчымасьці зьмесьцім.

Керскаму А., Добрыню Б., Камару А.: Пробны нумар паслалі.

Чэрніку М., Р. Сержанту, В. Ярушу: Газету пасылаем.

Дасталі ад:

Катовіча Е., Вершыловіча Апанаса—па 1 зл.

БІРЖА.

Вільня, 19.IV. 1927 г.

ВАЛЮТЫ:

Далары . . . . . 8.92—8.91½ зл.
Рублі зал. (10 р.) . . . . . 47.30—47.35 „

ЗБОЖЖА, ЗЕМЛЯРОБ. І ІНШ. ПРАДУКТЫ:

Вільня, 19.IV. 1927 г.

Жыта за 100 кг. (6 пуд.) . . . 43.00—44.00 зл.
Авёс „ „ . . . 39.00—43.00 „
Ячмень брав. „ „ . . . 41.00—45.00 „
„ на кашу „ „ . . . 38.00—40.00 „
Пшаніца „ „ . . . 50.00—52.00 „
Сланіна тутэйшая I гат. 1 кг. . . 4.00—4.60 „
Клустасьць свінная „ „ . . . 4.50—4.80 „
Масла несал. за 1 кг. . . . . 7.00—7.80 „
„ салён. „ „ . . . . . 5.00—6.00 „
Сьмятана за 1 літр . . . . . 2.50—2.60 „
Тварог „ „ . . . . . 1.50—1.60 „
Яйкі за 1 дзес. . . . . 1.40—1.70 „

Куток сьмеху і сатыры.

У опытка.

Жыд: Колькі каштуюць гэтыя акуляры?
Опытк: 25 злотых

Жыд: Што? Дык мэтровая шыба каштуе толькі 2 злоты..

Опытк: Ну, дык насі сабе, пан, шыбу на насе...

У кнігарні.

Малады чалавек ўросіць адкрыткі з імянінавымі пажаданьнямі. Кнігарка радзіць яму выбраць з надпісам: „адзінай дзяўчыне, якую кахаю“.

— О! гэта добра! — адказвае абрадаваны юнак. Папрашу гэтакіх пяць, або лепш шэсьць.